

SPRAWOZDANIE
KOMISJI OCHRONY PRZYRODY ZG PTTK
za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2017 r.

1. Skład Komisji

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK wybrana podczas ostatniej Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody w dniu 15.02.2014 r. działa w niezmiennym składzie osobowym.

2. Działalność Komisji

W 2017 r. Komisja odbyła 3 posiedzenia w Warszawie w dniach: 11.02. i 8.04. i 14.10 podejmując 12 uchwał, które stanowią załącznik Nr 1 do niniejszego sprawozdania.

Komisja w okresie obejmującym niniejsze sprawozdanie zajmowała się szerokim spektrum zagadnień, Między innymi:

- zatwierdzaniem nowych Instruktorów Ochrony Przyrody (IOP),
- nadawaniem tytułów Honorowych IOP, Honorowych odznak "Turysta Przyrodnik" oraz Dyplomów dla Oddziałów,
- analizą sprawozdań Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody,
- współpracą przy organizacji VII Ogólnopolskiego Zlotu Turystów Przyrodników,
- kontynuowano prace nad opracowaniem internetowego "Poradnika dla Instruktorów Ochrony Przyrody",
- opracowaniem ramowego Regulaminu Klubów przyrodniczych,
- przygotowaniem Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody,
- zmianami strony internetowej KOP ZG PTTK,
- opracowywaniem struktury organizacyjnej w zakresie ochrony przyrody,
- analizą uchwał poprzedniej KKOP,
- opracowaniem kroniki KOP ZG PTTK
- kontynuowano tworzenie regionalnej bazy pytań egzaminacyjnych (działacze opracowali zestawy pytań z terenu województw: podkarpackiego, pomorskiego, opolskiego i świętokrzyskiego.

2.1. Stan organizacyjny

Na koniec roku w KOP ZG PTTK było zarejestrowanych 61 Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody, 94 Referaty Weryfikacyjne odznaki „Turysta Przyrodnik” i 9 klubów przyrodniczych. Ewidencja obejmuje 467 Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK i 418 Opiekunów Przyrody PTTK (dane z 2015 r.).

2.2. Oddziałowe Komisje Ochrony Przyrody (OKOP)

W rejestrze KOP ZG PTTK odnotowanych jest aktualnie 61 Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody (w tym KOP ZG PTTK). W stosunku do ubiegłego roku nastąpił wzrost o 3 OKOP. Powstały one przy O/ PTTK: we Włodawie, Turku i im. S. Lachowicza w Bytomiu. W mijającej kadencji powstało aż 8 Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody co należy przypisywać panelom informacyjnym podczas Zlotów.

Analizując jednak sprawozdania TK - O zauważalne są znaczne rozbieżności między przekazywanymi przez Oddziały informacjami i posiadanymi przez nas rejestrami.

Nadal według TK-O wykazywana jest działalność OKOP na temat których nie posiadamy żadnej wiedzy.

Braku kontaktu z Przewodniczącymi może utrudnić wybory KOP ZG PTTK podczas Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody.

2.3. Kluby Przyrodnicze

W dniu 28.06.2017r. przy O/ PTTK Łódź - Polesie im. prof. Jana Dylika w Łodzi powstał kolejny Klub Turystów Przyrodników "PASIKONIK". Ponadto istnieje jeszcze 8 Klubów Przyrodniczych przy O/ PTTK: Wojskowym w Chełmie, Miejskim w Lublinie, „Mazowsze” w Warszawie, Żyrardowie, Regionalnym O/ PTTK w Gdańsku Bolko" przy Regionalnym O/ PTTK Śląska Opolskiego w Opolu oraz dwa Kluby Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK przy O/ Międzyszkolnym w Starachowicach i Świętokrzyskim w Kielcach.

2.4. Kadra programowa.

Kadrą programową w naszym Towarzystwie są Instruktorzy Ochrony Przyrody PTTK i Opiekunowie Przyrody PTTK.

Instruktorzy Ochrony Przyrody PTTK (IOP).

Na początku 2017r. w wykazie KOP ZG PTTK było zarejestrowanych 424 IOP na koniec roku zaewidencjonowanych było już 467. Nastąpił więc wzrost o 43 IOP.

Według opracowanego wykazu Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK najliczniejsze grupy IOP znajdują się w Oddziałach PTTK: Międzyszkolnym w Starachowicach (28), w Żarnowie (27), Świętokrzyskim w Kielcach (24), Miejskim w Lublinie (21), Międzyuczelnianym w Warszawie (20). Po 17 IOP mają Oddziały: Wrocław - Fabryczna im. Witolda Prelicza we Wrocławiu, Regionalny w Gdańsku im. Mariana Czyżewskiego, 13 IOP jest w Miejskim im. Mariana Sydowa w Toruniu i im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu. Po 11 Instruktorów mają natomiast Oddziały "Podbeskidzie" w Bielsku-Białej i im. Stefana Lachowicza w Bytomiu - 11. Odnotowaliśmy uzyskanie uprawnień w Oddziałach gdzie nie było dotychczas IOP w Oddziałach PTTK w Radzynie Podlaskim i Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie.

Szkolenia dla kandydatów na IOP zorganizowały Oddziały PTTK w Żarnowie, Miejski w Lublinie, Międzyuczelniany w Warszawie oraz w Turku

Podsumowując dokonania 5 Instruktorów Ochrony Przyrody Komisja nadała im tytuły Honorowych Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK.

Opiekunowie Przyrody PTTK (OP).

Opiekunowie Przyrody PTTK działają indywidualnie i zbiorowo. Ewidencję Opiekunów prowadzą Oddziały PTTK i dlatego dane statystyczne opierają się wyłącznie w oparciu o sprawozdania TK-O.

Na koniec 2016r w/g TK-O było 376 Opiekunów Przyrody PTTK. W stosunku do danych z 2015 nastąpił spadek OP o 42 osoby.

3. Odznaki przyrodnicze.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK w dniu 4.11.2014r. zatwierdziło Regulaminy Ogólnopolskiej Odznaki PTTK „Tropiciel Przyrody” i znowelizowany Regulamin Odznaki „Turysta Przyrodnik”.

Odznaki	2014	2015	2016	2017
„Turysta Przyrodnik”	2097	2196	2243	
„Tropiciel Przyrody”	0	-	715	

W 2015r. wśród odznak „Turysta Przyrodnik” w TK-O zostały ujęte również odznaki "Tropiciel Przyrody". Na skutek interwencji KOP ZG PTTK od 2016r. zostały one dopiero wyodrębnione w TK-O.

Odznaka „Turysta Przyrodnik” jest bardzo popularna wśród członków PTTK co znajduje odzwierciedlenie w statystykach. Centralny Referat Weryfikacyjny odznaki „Turysta Przyrodnik” KOP ZG PTTK przyznaje odznaki w stopniach dużych. Przyznano ich ogółem 47 w tym 14 dużych brązowych, 20 dużych srebrnych i 13 dużych złotych.

KOP ZG PTTK nadała 12 Honorowych odznak "Turysta Przyrodnik" dla aktywnych działaczy terenowych. Przyznano je Koleżankom i Kolegom z Oddziałów PTTK: Regionalnego w Białymstoku, Stołecznego im. A. Janowskiego i Międzyuczelnianego w Warszawie, Łódź - Polesie im. Jana Dylka w Łodzi, "Kujawskiego" we Włocławku, "Świętokrzyskiego" w Kielcach oraz Oddziałów w Opolu, Koźlenicach, Rzeszowie i Chrzanowie.

4. Referaty Weryfikacyjne

Aktualnie odznaki przyrodnicze są weryfikowane w 94 referatach. W okresie minionego roku utworzone zostały 2 nowe Referaty przy Oddziale Gdańskim im. dr Jerzego Szukalskiego w Gdańsku i Oddziale PTTK w Turku. Reaktywowano również Referaty w 2 Oddziałach PTTK we Włodawie i im. S. Lachowicza w Bytomiu.

Pozytywnym zjawiskiem jest prawidłowe weryfikowanie odznak. Na początku kadencji aż ponad 20 oddziałach weryfikowano odznaki niezgodnie z obowiązującym regulaminem. Aktualnie tylko 4 oddziały weryfikują nieregularnie są to Oddziały w Pile, Olsztynie, Piotrkowie Trybunalskim i im. K. Janczykowskiego w Chełmie. W tych oddziałach nie ma bowiem ani jednego IOP.

5. Zlot Turystów Przyrodników

KOP ZG PTTK we współpracy z Oddziałami kontynuuje Ogólnopolskie Zloty Turystów Przyrodników. Kolejny VII Ogólnopolski Zlot Turystów Przyrodników zorganizowany przez Oddział Środowiskowy PTTK Poznań - Nowe Miasto odbył się w dniach 28 - 30.04.2017r w Zielonce.

Wzięło w nim udział 51 przyrodników z 21 Oddziałów PTTK: Pogórze Izerskie w Lubaniu, Kujawskiego we Włocławku, Zielonogórskiego w Zielonej Górze, im. Aleksandra Janowskiego w Zawierciu, Regionalnego im. Mariana Czyżewskiego w Gdańsku, Szaniec w Skierniewicach, im. Cyryła Ratajskiego w Luboniu, Wrocław - Fabryczna im. Witolda Prelicza we Wrocławiu, Koszalińskiego w Koszalinie, Zachodniopomorskiego w Szczecinie. Świętokrzyskiego w Kielcach, Mazowsze w Warszawie, Miejskiego Lublinie, Morskiego w Gdyni, z Ostrowa Wielkopolskiego, Płocka i Jaworzna. Po raz pierwszy byli przedstawiciele Oddziałów ze Zduńskiej Woli, Zabrza, Konina i Turka.

Podczas otwarcia Zlotu w Ośrodku Naukowo - Dydaktycznym w Zielonce zostały wręczone dyplomy i tytułów Honorowych IOP. Wygłoszone zostały referaty na temat: „Ochrona przyrody w Zespole Wielkopolskich Parków Krajobrazowych” (przedstawiciel ZWPK w Poznaniu), „Szlak Piastowski a ochrona przyrody” (Urząd Marszałkowski w Poznaniu), „Turystyczna aktywność osób niepełnosprawnych w przyrodzie” (Rada ds. TON ZG PTTK). Reprezentujący KOP ZG PTTK zapoznali zlotowiczów z kierunkami działalności i pracą Komisji, zasadami weryfikacji odznak przyrodniczych, aktualnym stanem dot. IOP i OP oraz zasygnalizowano sprawy związane ze sprawozdawczością i Kampanią Wyborczą w PTTK.

Organizatorzy zapewnili bogaty program edukacyjny. Zwiedzono Arboretum w Zielonce, Rezerwat „Śnieżycowy Jar” w Starczanowie, Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Dziewicza Góra k. Czerwonaki, Muzea: Przyrodniczo - Łowieckie w Uzarzewie, Pszczelarstwa w Swarzędzu oraz Lednicki Park Krajobrazowy z Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Parki Etnograficzny w Dziekanowicach i Orientacji Przestrzennej w Owińskach (jedyne w Europie).

Egzamin na IOP pozytywnie zakończyło 3 kandydatów z Oddziału PTTK Mazowsze w Warszawie. (Nie przystąpił do egzaminu przedstawiciel O/Zachodniopomorskiego PTTK w Szczecinie). W trakcie egzaminu pozostali uczestnicy Zlotu wzięli udział w prelekcji "Nietoperze Polski".

6. Sprawozdania z terenu

Termin przekazywania sprawozdań za 2017r upływa w miesiącu kwietnia 2018r. Z tego też względu możemy przedstawić zbiorcze dane statystyczne za 2016 rok jakie przekazane zostały przez Oddziałowe Komisje Ochrony Przyrody:

- przeprowadzono 109 prelekcji w szkołach z udziałem 5056 uczestników,
- inne prelekcje w klubach, domach kultury itp. 57 z udziałem 2298 osób,
- zaprezentowano 52 pokazów multimedialnych dla 2067 osób
- w prasie ukazało się 64 artykuły o tematyce przyrodniczej
- dla rozgłośni radiowych lokalnych udzielono 49 wywiadów,
- w TV centralnych i lokalnych emitowano 7 programów z tematyką przyrodniczą,
- w internecie ukazało się 86 informacji przyrodniczych,
- przeprowadzono 52 konkursy w których uczestniczyło 914 osób,
- zorganizowano 26 wystaw przyrodniczych, które zwiedziło ok. 2897 osób,
- zorganizowano 71 rajdów a wzięło w nich udział 3068 młodzieży i 1501 osób dorosłych,
- w 138 wycieczkach przyrodniczych wzięło udział 2661 młodzieży i 1684 osób dorosłych,
- zorganizowano 19 warsztatów terenowych,
- przeprowadzono 142 lustracji pomników i rezerwatów przyrody,
- prowadzono 94 szkolenia dla organizatorów turystyki, instruktorów krajoznawstwa, przewodników, IOP i OP,
- podjęto 48 interwencji w przypadkach degradacji środowiska naturalnego przekazane do rozstrzygnięcia przez Policję, Urzędy Gmin, Nadleśnictwa i RDOŚ.

W trakcie najbliższej Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody zostaną wręczone Dyplomy dla Oddziałów PTTK, które aktywnie działają i przekazują roczne sprawozdania.

7. Strona internetowa

Zaktualizowany został wykaz Referatów Weryfikacyjnych odznaki „Turysta Przyrodnik”, rejestr Instruktorów Ochrony Przyrody w Oddziałach PTTK. Zamieszczone zostały informacje o organizacji VII Ogólnopolskiego Zlotu Turystów Przyrodników (Regulamin Zlotu i karta zgłoszenia)

8. Korespondencja z działaczami terenowymi

Sukcesywnie udzielano odpowiedzi na nadsyłaną drogą e-mailową korespondencję między innymi w sprawach: interpretacji Regulaminu odznaki "Turysta Przyrodnik" i "Tropiciela Przyrody", możliwość zakupu odznak "Tropiciela Przyrody, uczestnictwa w kursach Instruktora Ochrony Przyrody, zlotu i stanu kadry programowej w oddziałach.

9. Przygotowania do Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody

Regulaminu Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody zatwierdzony został przez ZG PTTK. (Uchwała nr 278/XVIII/2017 ZG PTTK z 2.09.2017 r.). Przygotowany został rozdzielnik mandatów zgodnie z którym powiadomiono Zarządy Oddziałów o delegowaniu swoich przedstawicieli, zaproszenia i zgłoszenie delegata. Sporządzono druki protokółów Komisji Mandatowej, Wyborczej i Skrutacyjnej i zgłoszenie kandydatów do KOP ZG PTTK.

Kol. Borecki zaprojektował plakat, który zostanie zamieszczony w korytarzu wśród plakatów innych Komisji ZG PTTK. Ponadto zaprojektował rollup i monitorował jego wykonanie.

Przygotowano również folder w którym przedstawiono terenową działalność przyrodniczą i dokonania KOP ZG PTTK. Został on wykonany nieodpłatnie przez zaprzyjaźnioną firmę drukarską. Wykonaniem folderu zajął się Kol. Maciej Matoń.

Wysłano zaproszenia do Honorowej Przewodniczącej KOP ZG PTTK i Członków Honorowych KOP ZG PTTK dla których przygotowano listy gratulacyjne. Wśród osób zaproszonych są także HIOP, którym wręczone zostaną legitymacje i pierścienie.

Dokonano podziału zadań przy obsłudze Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody.

10. Podsumowanie

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK podjęła szereg przedsięwzięć organizacyjnych. Zgodnie z planem na 2017r nie sfinalizowano: zatwierdzenie struktury organizacyjnej, wprowadzenia aneksu do Regulaminu IOP i uporządkowania strony internetowej.

Wielu spraw nie udało się zrealizować, gdyby nie profesjonalna pomoc oraz doskonała współpraca i pomoc ze strony pracownika Zarządu Głównego PTTK Kol. Katarzyny Czyż.

Andrzej Wąsikowski
Przewodniczący KOP ZG PTTK

Sprawozdanie opracował:

Andrzej Wąsikowski

Uchwały Komisji Ochrony Przyrody podjęte w 2016t

- Uchwała Nr 42/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 11.02.2017r. w sprawie nadania 1 uprawnienia IOP,
- Uchwała Nr 43/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 11.02.2017r w sprawie nadania 5 tytułów Honorowego IOP PTTK
- Uchwała Nr 44/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 11.02.2017r. w sprawie nadania 12 odznak Honorowych "Turysta Przyrodnik".
- Uchwała Nr 45/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 11.02.2017r. w sprawie zatwierdzenia Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik przy PTTK O/ Gdański im. dr Jerzego Szukalskiego w Gdańsku.
- Uchwała Nr 46/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 8.04.2017r. w sprawie nadania 21 uprawnień IOP PTTK
- Uchwała Nr 47/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 8.04.2017r. w sprawie zatwierdzenia Oddziałowej Komisji Ochrony Przyrody i Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik przy Oddziale PTTK we Włodawie.
- Uchwała Nr 48/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 8.04.2017r.w sprawie zatwierdzenia Oddziałowej Komisji Ochrony Przyrody przy Oddziale PTTK w Bytomiu.
- Uchwała Nr 49/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 8.04.2017r. w sprawie zatwierdzenia Oddziałowej Komisji Ochrony Przyrody oraz Referatu Weryfikacyjnego odznaki "Turysta Przyrodnik" przy Oddziale PTTK w Turku.
- Uchwała Nr 50/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 30.08.2017r w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody - przyjęta drogą elektroniczną.
- Uchwała Nr 51/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 14.10.2017r. w sprawie nadania 21 uprawnień IOP
- Uchwała Nr 52/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 14.10.2017r. w sprawie nadania 1 Honorowej odznaki "Turysta Przyrodnik"
- Uchwała Nr 53/XVIII/2017 KOP ZG PTTK z dnia 14.10.2017r. w sprawie utworzenia Klub Turystów Przyrodników "Pasikonik" przy Oddziale Łódź - Polesie im. prof. Jana Dylika w Łodzi.

Plan pracy Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK na 2017r.

Termin	Tytuł zadania	Odpowiedzialny
11 Luty Warszawa	1. Internetowy poradnik dla IOP z mat. szkoleniowo – dydaktycznymi. - propozycja autorów poszczególnych rozdziałów. 2. Kronika KOP ZG PTTK 3. Zatwierdzenie struktury organizacyjnej 4. Uporządkowanie strony internetowej	M. Ciosmak W. Pucek KOP ZG PTTK S. Borecki
1 Kwiecień Warszawa	1. Zmiana pytań egzaminacyjnych dla kandydatów na IOP 2. Utworzenie regionalnej bazy pytań egzaminacyjnych IOP we współpracy z Oddziałowymi Komisjami Ochrony Przyrody. 3. Analiza nadesłanych sprawozdań 4. Zmiany w Regulaminie IOP - aneks 5. Współorganizacja VII Zlotu Turystów Przyrodników.	M. Ciosmak G. Biernat W. Pucek G. Biernat A. Wąsikowski
6 - 8 Kwiecień Puszcza Zielonka	1. VII Ogólnopolski Zlot Turystów Przyrodników - sesja dot. kierunków działania KOP ZG PTTK w bieżącej kadencji, - informacja o kampanii sprawozdawczo wyborczej podczas Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody - egzaminy dla kandydatów na IOP	A. Wąsikowski E. Kemnitz A. Wąsikowski G. Biernat
14 Października Warszawa	1. Podsumowanie pracy KOP ZG PTTK za okres kadencji. 2. Podsumowanie działalności KOP ZG PTTK w 2017 3. Przygotowanie sprawozdań z XVIII kadencji KOP ZG PTTK 4. Przygotowanie Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody 5. Analiza realizacji uchwał Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody	A. Wąsikowski A. Wąsikowski A. Wąsikowski KOP ZG PTTK KOP ZG PTTK
ROK 2018		
Styczeń 2018 Warszawa	1. Podział zadań dla członków KOP ZG PTTK do przygotowania Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody	KOP ZG PTTK
17 Luty Warszawa	Krajowej Konferencji Ochrony Przyrody	KOP ZG PTTK